

Leto IV - Cena **10** lir - **5** jugolir - **2.50** din

TRST torek 28. decembra 1948

**Proti imperializmu
in vojnim lujskačem,
za mir in demokracije,
za spoštovanje mirovne pogodbe!**

Postnina plačana v gotovini
Spedizione in abbon. postale Štev. 302 (1087)

Znano je, da je ameriški kongres odobril aprila meseca tega leta Cangkaškiju "pomoč" v znesku 463 milijonov dolarjev, v največji meri v obliki vojnega materiala. Toda ameriško orožje, ki ga prejelo kuomintangovo čete, je danes v veliki večini v rokah narodnoosvobodilne armade, medtem ko more Cangkaške priključitve novega v najboljšem primeru šele po 3. januarju 1949, ko se bo sestal 81. kongres ZDA.

Pošiljanje 1250 vojakov ameriške pomorske pehote v Cingtau je prozoren maneuver, ki naj bi bil moralno oporo Cangkaškemu režimu. Z druge strani je pa to znak, da ZDA žele odbržati vsaj nekaj oporišč v južni Kitajski. Toda kljub takim manevrom ZDA se evakuacija ustanov kuomintangove vlade iz ogroženega Nankinga in Pekinga nadaljuje s pospešenim tempom. Za kuomintangovo mornarico, ki je 20. novembra prišla s selitvijo svojega glavnega stana iz Nankinga na Formozo, so se začele s socialistimi pisarnami in napravami sestiti različne kuomintangove ustanove ter trgovske trdnje in družbe proti jugu Kitajske. Od 22. novembra naprej, ko je Sanghaj zapustila prva skupina ameriških državljanov, zavzema evakuacija tujcev iz Kitajske vse hitrejši obseg in vse hitrejši tempo. Z matušim uspehom beže iz velikih mest severne Kitajske brezglavo in panično razni paraziti delovnega ljudstva Kitajske, ki iz razumljivih razlogov ne želijo dočakati prihoda narodnoosvobodilne vojske. Večdo, da je padec Cangkaške samé vpra-

ne izjave, ki so nas zelo začudile. Iz vsega, kar so trdili, se lahko napravi logični zaključek, da nam ni treba napraviti družke, da ne daljevati s sejanjem naših ljudi, sicer na zelo primitivnem načinu omejimo se na dobivanje industrijskih surovin od prijateljskih držav, ki so v tem pogledu dobro opremljene. Nekateri od teh zdravniškihovnikov naslanjajo svoje čisto stališče naravnost na citatih marksistično-leninističnih teorij. Toda prav na temelju te teorije je takšno stališče nevzdržno.

Na temelju marksizma-leninizma je pravilno, da se mora osnovna industrija tam, kjer obstajajo, rovine. Če bi n. pr. prestavili pogoje za ustvarjanje težke industrije, da pri tem naša država ne bi imela za to potrebnih pogojev, če bi posedovali železne rude in bi bili primorani uvažati jo ali jo prositi od držav ljudske demokracije, kjer ta industrija že obstaja, tedaj bi se lahko govorilo o napaki in te države bi imele 'voz

Medija ustanovitve celotne
slabli mahariontskih držav, vosp
darska blokada, na oblast pa
prišla protidemokratska amerika
vlada Hatte, Nizozemska koloni
na buržoazija bi lahko nadaljeval
vojno samo zaradi zaštite amer
skih imperialistov. Pozor-daljn
kajsi je imela nalogo utrditi p
ložaj ameriških monopolistov v I
ndonezi, dočim so imele nizozem
ske kolonialne čete, opremljene
ameriškim modernim orožjem, n
logo čuvati ameriške interese
interese nizozemskih trustov. Za
ne morejo izjave ameriških pr
stnikov, ki hinavsko zatrjujejo
da so zaskrbljeni zaradi dogodk
v Indonezi, nikogar prevarati.

javljaju, da je bil kardinal Mindszenty arietin pod obožvo veľo izdaje, delovanja proti državní vnosti, vohustu, in špekulacije pulatu. Vsi popoldnaski listi so ojavili na prvi strani tóre pöri ntranega ministristva.

Mindszenty je zadnji čas stalno pošiljal okrožnice in pastirska pisma s propagando proti ljudski oblasti. Vlada je pokazala izredno trepževljivost, končno pa je bila prisiljena poslužiati se zakona za obrambo republiky. Celé nekate škofí so odklonili čítanie kardinalovih pastirských písem in veé duhovníkov je javno obsodilo njegovo postopanie. Kardinal pa je stále ne odklanjal in ovíral sporazum med vlado in cerkvíu.

požem in njihovem finančanju pač pa tudi v vsiljevanju tako imenovanega protikomunističnega tiska na Nizozemski, kar znatno olajša nizozemski napad.

Ze ameriška resolucija pred Varšovskim svetom jasno kaže prikrito ameriško odobravanje nizozemskega napada. Ta resolucija namreč postavlja v isto vrsto napadalec in napadenega, da bi tako lahko vprašanje rešila v svojo korist, dočim zahteva ZSSR umik nizozemskih čet na prvotne položaje, kar izrecno poudarja nizozemski napad, dočim Indonezija ni dolžna umakniti svojih čet, ker je dolžna položaj okončit.

Beograjska »Borba« piše, da je napad po prihodu, eposredovalne komisije v Batavijo jasno, da imajo ameriški ekspanzionisti namen razbiti odpor indonezijskega ljudstva in napraviti iz Indonezije svoje vojaško in gospodarsko središče.

Dva popravka

1. V 6. odnaku našega dnevnika od 25. t. m. pod naslovom »O letošnjem božiču«, se zadnji stavek tretjega odstavka pravilno glasi: »Namesto tega govorijo o potrebi revizionizma, ki ni v interesu tržaških delovnih množic, niti v interesu svetovnega mira».

2. Zadnji stavek prvega odstavka drugega odnaka od 22. t. m. »Nacionalno vprašanje«, dosledna revolucionarnost!», se mora pravilno glasi: »Isto vodstvo partije zahteva ob priključitvi procesa pravi stavkovnemu izboru obnovo tržaškega fašizma. Vrnitev skupina pa zahteva obnovo tržaškega delavskega razreda».

Vsekarj se bom malo več zadržal na tem vprašanju, ker imamo velik odmev v našem notranjem življenju. Nezažena gonja, ki se prodaja danes ne samo zapadnim državam, temveč tudi ljudske demokracije, ima namen prizadeti tudi našo državo in nam nanasa težave, ki niso samo z moralnega vidika škodljive, temveč tudi z materialnega. Z moralnega vidika zaradi tega, ker nam razpadejo vrednote, zaradi česar nismo nismo hoteli z raznih razlogov goroviti mnogo o vsej tej stvari; toda danes so stvari dosegle takšno točko, da moramo razprostiti malo obsejnejše skenir, pri čem

[illegible]

N, dokler bo obstajala kapitalistična oblika trgovine, to se priznava raznih dobrin enako med socialističnimi državami, kjer vsak prizadeva prodati po največji ceni in kupovati po najnižji ceni, nima nihče pravic v točko določeno razpisu zahtevati od kogar koli, da ne bi izrazil vse močuge za to, da bi se našim lastnikom omogočilo, da se izobrnijo za vse, kar si želijo, in da se ne bi, če neke razne zaostali držav, kot na primer naša, kljub velikemu rudnemu in drugovrstnemu bogastvu, ki ga poseduje, nikakor nismo bili iznenadeni, ko nas zapadni reaktorji na padaj zaradi našega pletelnega pojava, da se želimo pridružiti, kar nam ni zatrejalo, da ga narekuje naša ambicija, ter da je neuresničljiva. Toda zelo smo bili presenečeni, ko smo nam prišli z istimi očitki na zvezdni prijatelji t. j. razni državni ljudski demokraciji. Tako je, ko smo začeli uresničevati naš plan, so določeni odgovorni državni tehi držav začeli dajati razli-

Po osvo
nadaljuje osvob

Več kuomintangovih
denarja v Šanghaju

vojstva 20. decembra prišli
tem naglem napredovanju zased
Kalgan 150 km severozahodno
Pekinga. Pri tem je osvobodil
vojstva uničila pet kuomintangov
divizij in dve konjeniški brigadi
Narodnoosvobodilne armade
zavzele tudi mesto Fančeng, važ
kuomintangovo strateško oporiš
ob reki Han y henanski pokraj

Narodnoosvobodilne armade zavzele tudi mesto Fančeng, važno kuomintangovo strateško oporišče ob reki Han v honanski pokrajini. Med boji od 7. do 24. decembra je komandant kuomintangovih častil v severni Kitajski general Fucan izgubil nad dve tretjini svojih vojakov, to je sedem divizij od dvanaestih.

na vseh frontah s pritiskom na umintangove čete. Močan pritisk zvajajo zlasti na osamljena ku- mintangova oporišča v koridorju med Mandžurijo in severno Kitajsko. Z osvoboditvijo Kalgana so bile zavarovane zveze med Mandžurijo in pokrajino Sujuan, kar

med Mandžurijo i severno Kitajsko. Z osvoboditvijo Kalgana je bil zavarovan vzvez med Mandžurijo i pokrajino Sjujan, kar je omogočilo narodnosvobodilno armado v celnem delu oz. Kitajske na precejšnji pridobitve.

Agencija «Nova Kitajska» poroča, da so študenti in profesorji univerze v zahodnih predmestjih Pekinga z navdušenjem sprejemali osvobodilno vojsko. Organizirali so skupine dobrovoljcev, ki so se pridružili vojski na splošno pozdravljajo.

Poveljnik osvobodilne vojske Mandžuriji general Lin Piao je bil razglašen za junaka.

Tam nemalje marksizma-leninizista nevdružno.
je pravilno, da se mora osnovati
industrija tam, kjer obstajajo
rovine. Če bi n. pr. sestavili pa-
za ustvarjanje težke industrije
da pri tem naša država ne bi it
la za to potrebnih pogojev, če
bi posedovali železne rude in
bi bili primorani uvažati jo ali
jo prositi od držav ljudske de-
kacije, kjer ta industrija že
staja, tedaj bi se lahko govorilo
napaki in te države bi imele vs

težko industrijo in doseženo težko se izkaže ter jim pošiljamo drugim državam, v prvi vrsti, razume ljudskim privlačnosti v znanju, ki ga proizvede, ki jih potrebuje. Če bi n. pr. mi gradili podzemno za destilacijo kokska ter ne pri tem imeli potrebnega premoga bi nam lahko odklonili in govo nabavo, toda mi inamne rovine ter moremo in moramo šiti ta problem z našim pregledom, ker sicer ne bi mogli nadevati v našo težko industrijo, ki imeli bi potrebno ogromnih materialnih sredstev, v primeru da bi bili prisiljeni uvaževati vse potrebne za našo novo težko industrijo. Isto se lahko reče za naš bako-

no predovali naš boksit pri-
le za zadovoljitev svojih potreb
razen tega za izvoz presezkov v
žve, ki ga potrebujejo? Isto-
lahko reče za druge rude, za
met, ter ostale neželene metale,
jih posedujemo v zadostni koli-
ni samo za zadovoljitev naših
trženj temveč tudi za oskrbo na
prijeteljev, če jih potrebujejo in
nam pomagajo mehanizirati in in-
dustrializirati čim hitreje našo in-
dustrijo in graditi našo težko indus-
trijo. Toda če nam naši zavezniki li-
skih demokracij pri tem nocoj
magati, če kršijo sporazume in
ne obvezje, ki so jih napram nam
prevelji, v tem primeru, se
me, smo prisiljeni prodajati na
surovine drugim, pa čeprav ta
kapitalističnim državam, da
mogli kupovati razne stroje, ki
potrebujejo za mehanizacijo r-
nikov, za našo težko industrijo

(Nadaljevanje sledi)

boditvi
odilna vojska pri
divizij uničenih - Katas
judstvo bo sodilo kuon

Tiangan in Kalgan. Proglas
ia, da sta bili dve od teh mest
osvobodjeni, General Lin Piao po
va vse prebivalce teh mest, pos
no tujce, naj se ne razburjajo, l
bo njihova imovina zaščiten. Da
poudarja, da nacionalistični del
ci ne bodo aretirani, če se ne
do univali z groziem. Unr

bo njihova imovina zaščitená. Da
poudarja, da nacionalistični del
ci ne bodo atirirani, če se ne
do upirali z orožjem. Uprav
uradništvo poziva, naj ostane
svojih mestih, in jim zagotav
da bodo lahko nadaljevali sv
delo, če bodo to želeli.

Končno opozarja na delova

Radio demokratične vojske s
loča, da je osvobodilna vojska
zavzela v novembru 109 vasi,
čemer je bilo ubitih ali ranjenih
82.000 sovražnih vojakov, nad 10.000
pa zajetih. V istem mesecu je osvobodilna vojska zajela 1700 topov
84.000 pušk. V istem razdobju

82.000 sovražnih vojakov, nad 10.000 pa zajetih. V istem mesecu je bilo 84.000 pušk. V istem razdobju je bilo 15.000 kuromintangovih vojakov pridružio osovobodilni vojski.

Zaradi strahu pred nenadno ofenzivo proti prestolnici in pred vtrantnimi upori je izdala nankinska vlada različne omejitve in druge ukrepe. Po poročilu Associated Pressa bo odslej potopljena vsa ladja, ki bi jo ponoči opazili. Janjejevcu Po zadnji naredbi vsi bo postali vsakdo, ki ga bodo uvideli da posluša oddaje radia demokratske armade.

V. S. ...

osežene zmletijske in industrijske uspehe. Ze letos je dosegel skupni letni pridelek predvojno raven. V vseh so zgradili 360.000 stanovanj in 300.000 hiš. V mestih republike so obnovili nad 6000 podjetij. Zmogljivost električnih central je presejala predvojno raven. — Ustvarjajo nove industrijske panoge. V 20 letih kolhoznih vseh so uredili na časi 30 letnice republike parke in trgove. Književniki, umetniki in igralci so dostojno proslavili 30 letnice

Svjetsko-iranska trgovinska pogajanja

TEHERAN, 27. — Na tiskovnoj konferenciji je iranski vladni predstavnik izjavio da su iranske vlasti spremne na pregovore o trgovinskim pogajanjima s američkim predstavnicima, ali da su one uvjetovane ispunjenjem američkih obaveza prema Iranu.

LONDON, 27. — AFP poroča, da bo v kratkem odpotovala na Ceylon jugoslovanska trgovinska delegacija, ki se bo pogajala za sklenitev trgovinskega dogovora.

O papeževem božičnem govoru Kdo mu bo verjel?

Toda samo govoril, storil z dejanji pa ničesar, kakor ni storil tudi drugo leto predvsem pa tedaj, ko je bilo svetovno klanje pred tremi in več leti na svojem vrhuncu. Zato moramo tudi letos kakor prejšnja leta ponovno opozoriti, da je govoril in samo govoril, ni nič napravil. Za razliko od prejšnjih let je pa potrebno omeniti, da letošnji napad niti ni omenjal tiste, ki

Predvsem ni omenil monarhofašistih in njihovih napadalcev, ki pod vodstvom in s pomočjo angloameriških imperialistov napadajo ljudsko armado v Grčiji. Niti v besedico ni omenil na novejšega napada nizozemskih imperialistov v Indoneziji. Skrbno se je izognil imenu

Dalje papež v svojem božičnem govoru o miru na zemlji ni povedal, da je samo nekaj dni prej posredoval pri urynovnem ameriškem poveljniku

...samo nekaj dni prej postopoval pri
...ravnemu ameriškim poveljniku na
...japonskem Mac Arthurju za pomilost
...ev največjega japonskega fašističnega
...ročlinca in krivca vse japonske napa
...datne politike — Toja. Kako si na p
...ategovem govoru kafičlani zamislilj
...mir, ako ne z uničenjem vzrokov voj
...ke, ako bi z vodenjem takšne politi
...ke, ki bi dovedla predvsem do spoš
...ovanja obstoječih mirovnih pogojev te

predvidene: predvsem z Nemčijo, Avstrijo in Japonsko, kakor to predvideva tudi pooblaščenec, ki je bil pooblaščen po Potsdamski, moskovski in drugih mednarodni dogovori? Tudi o tem pa ne bi se dela niti besedice!

Ce vesela tega torej ni omenjal, kaj bi se mogel sploh delati v obrambo miru? Razen puhlih fraz kot vsako leto, ki pa ne pomenijo delati za resnični mir, temveč prav narobe...

emveč prav narobe...

„Načelnosti“ hlapcev

Tržaški »slovenski« dolarski do-
kratje, so ponovno dokazali, da s-
niso izneverili izdajalski politik
svojega lastnega naroda, ki so vo-
dili med vojno. V njihovem slove-

Demokraciji smo že večkrat čestitali »načelne« članke o tem, kakšno Trst ne spada v slovensko in jugoslovansko etnično področje, temveč kako je Trst takšno mesto, ki mora ostati samostojno in ki mu je treba zaseveda dodati še kos Slovenije, tako da bi slovensko etnično področje še s boljši razkosali, kakor je razkosano in kakor je bila razkosana

...da samostojno in ki mu je treba
poveda dodati še kos Slovenije
tako da bi slovensko etnično področje
Ce š ebolj razkosali, kakor je raz
kosano in kakor je bilo razkosano
preteklosti. To stališče je prav ta
izdajalsko, kakor je bil izdajalski
kolaboracionizem s fašisti in nacisti.
Drugo njihovo »načelno« nasti
je njihovo pristajanje na Maršal

izdajalsko, kakor je bil izdajalski kolaboracionizem s fašisti in nacisti. Drugo njihovo »načelno« stališče je njihovo pristajanje na Marshalov plan, s katerim hočejo zadnje čase varati slovenski tržaški življenjski standard, če da bo z njim dosegel popravo. Tretje stališče je njihovo, da so fašistih mu prizadejanih zločinov na gospodarskem polju.

Isa taka "načelnin" stališča je, da Sankar ožigosal kot hlapčevska in njihove nosilce hot hlapce. Tega je tržaški dolarski demokratje prav dobro zavedajo. Vendar pa je njihova hlapčevstva tako velika in tako

Isa taka "načelnica" stališča, da
Cankar ožigosal kot hlapčevska
njihove nosilce, hot hlapce. Tega
se tržaški dolarski demokratje pravi
dobro zavedajo. Vendar pa je nj
novo hlapstvo tako veliko in n
nova koža tako debelejša, da si pr
sem tem še upajo prirežati nekak
ne proslave in s tem skruniti sla

tržiski dolarski demokratije pravi dobro zavedajo. Vendar pa je njihovo hinarstvo tako veliko in njihova koža tako debela, da si pri nasem tem še upajo prirejati nekake ne proslave in s tem skruniti slavo in neumrlo Cankarjevo dišo. Skruniti, smo degali, kajti potvoriti ne morejo, ker je Cankarjeva beseda še danes tako slaba in tako

...koži tako lebelci, da si pri
sem tem še upajo prirejati nekak
ne proslave in s tem skruniti slavo
in neumrlu Cankarjevo delo.
Skruniti, smo degali, kajti potporiti
na ne morejo, ker je Cankarjeva
beseda še danes tako aktualna, ne-
posredna, živa, da reže ostro in glo-
boko v sedanje razmere pousod na
globovskem, pa tudi pri nas.

Begunsko in doljansko glasilo »Demokracija« ki objavlja v svoji zadnji številki »Sporočila Begunskih

Begunsko in dolajsko glasilo »Demokracija«, ki objavlja v svoji zadnji številki »Sporočila« Paveličevega pajdaša Mačka, ja je dvakrat napeljevalo na obznanje in razglasitev lapčevsko in nobeno ponašanje s tankarjevimi imenom ter s frazami

Begunska in dolnarska glasila »Demokracija«, ki objavlja v svoji zadnji številki »Sporočila Paveličevega pajaša Mačka, ja je dvakrat lapčevsko in nobeno ponašanje s tankarjevimi imenom ter s frazami nacionalnih pravicah ga ni in ga ne more prethotapiti med naše ljudstvo.

Še o komemoraciji Iga Grudna v Nabrežni

Tov. Grčić Rudi ima dve slabi lastnosti. Prva je to zelo razburljiv človek, druga njegova slaba lastnost pa je prevelika naglasi v odločevanju. Frej ko napiše članek za svoj glasilo, bi moral počakati in mnogo premisliti, kaj naj napiše, kaj ne. V Nabrežni, njegovi domovini, ki ga je napisal za časopis "Il Lavoratore", marsikdo posmehuje in njegovo izražanje malotako do verjame. Drugače je dober fant; toda njegova politična kariera se je prečela šele leta 1945 pri OINO v Sežani. Osobojine borbe slovenskega naroda se je udeležil, ko je bilo že vse osvobojeno. Rečnici na ljubo pa moram povedati, da je od takrat zelo aktiven, energičen in pošten. Alko ne bi bil iz Sežane premišljen, bi gotovo pomagal graditi socializem v Jugoslaviji. Usoda je hotela, da je prišel v Nabrežno, kjer je bil od občevanja (tiskar Vidali) in imel glavne brade imenovan na sedanje mesto. Bil je priden v izvrševanju svoje službe. Prišlo je do znane kritike Informacijskega urada. Lepa prilika za Vidali, da se enkrat za vedno odloči aktivnosti slovenske narodnosti, ki so mu bili vedno vra in neti. Obrzdati pa je bilo treba nekaj manj zavestnih, ki povezujevali med mestom in doželo. Med temi je tudi naš Rudi, ki zvesto sledi Vidali v razbijaški politiki. Uprizorilo so veliko gonjo proti nobi Jugoslaviji.

Vredno se je stvari. Za ona ljudja, ki v svojih zasleditvah čitajo samo "Il Lavoratore", je ta članek epohalne važnosti. Toda smola je, da imamo v Nabrežni tudi mnogo talih, ki s svojo glavo mislijo.

Unotovitvi moram, da je nastal Rusiževanje članka poplunoma zgrešeno. Tovarš Slavko in Anton ter tovaršici Frida in Gizela niso klečevali, še pred nobenim sovranskim slovenskega naroda, ne pred novinarji, ne pred Katerjem Brvščem klečevali in nesramno lahko prihraniti zase!

Dejstvo glede komemoracije našega pesnika ne bom ponovljal več. Rečnica je bila napisana v Primorskem dnevniku.

Alko se naide kdo, ki meni ne verjame, nič za to, sva vseeno priložila Program priručnice bi obstajala, ki bi v svojih zasleditvah čitajo samo "Il Lavoratore", je ta članek epohalne važnosti. Toda smola je, da imamo v Nabrežni tudi mnogo talih, ki s svojo glavo mislijo.

Poleg tega je rečnica še ta, da po zadnji odločbi se, na katero so bili poučeni vsi odobrniki razen nekaterih, ki so bili v Sežani, na nobenem tujega sestanka. Ravno kot so prišli skupaj predsednik, tajnik in blaginjakar, da predložijo članarino, urejevali so knjige in drugo. Tov. Gizela je bila zvesta, kor ni nič čudnega, saj je v domovini hiši!

Tov. Rudi je dobro znan, kdo je bil naša prosvetna delavica, pokonci in kdo je na vseh sestankih priložila, da bi moral aktivisti polagati več pozornosti prosvetni delu, ker rečnica je, da je bilo pri vseh premalo zanimanja za prosveto. Danes, ko hoče Vidali razbiti SPZ in vsa prosvetna društva, češ da na gojijo prave naravne kulture (oni bi radi gojili Dnevnike kulture), so ustanovili nekakšno arhivsko komisijo, s katero hoče razbiti naše prosvetne društva.

Ker so proti temu, da bi kulturne prireditve bile izključno naloga prosvetnih društev, skuša ta nepoštena arhivska komisija, da bi prirediti komemoracijo našega pesnika pod zastavo Vidaličevih italijansko internacionalizma.

Omeniti moram, da pred-izbrani Pertot Anton ni odobrzel s pismom, ki ga je prejel od arhivske komisije na politično, ampak je pismu takoj izročil meni. Kakor je politična komisija, tako je tudi izbrani bil politični tudi predsednik PD. Na politiki je bil čitani pravi pisma, ki ga je imel ton. Franci v smolnem ženu. Tovarš, čemu bi tako potvarjali rečnico?

Razbiti slovenske napredne kulture sta smo vili Laž, izsiljevali, obkroževanje, teroriziranje, razbijanje slovenske in italijanske bratstvo, bitenje oseb, ki z vami ne mislijo, to so vse lastnosti, katerih se razbuzate proti ljudem ki vaspeljujejo! Smililo se nam tovarš, ki verjamejo našim besedam, ko bodo spregledali, takoj bo spoznali.

SLAVKO.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Tržačani, pozor!

Določbo o povišanju najemnin hočejo uveljaviti na Tržaškem ozemlju

Pred dnevi je bila v italijanskem parlamentu zelo ostra debata o povišanju najemnin. V tej debati so bili seveda najbolj goreči zagovorniki povišanja najemnin prav de-mokristjani, ki so se ponovno pokazali pred svetom kot resnični zagovorniki interesov italijanskega ljudstva, kateremu so ob priliki zadnjih volitev obljubljali vsa mo-žnostna izboljšanja, ki jih pa seveda niso nikoli uresničili.

To dejstvo smo navedli prav za-grad tega, ker vemo iz lastnih izku-šenj, da je namreč vojaška upra-va uveljavila na našem ozemlju o-zemlju marsikateri ukrep italijan-ske vlade, ki je bil škodljiv inte-resom bodisi italijanskega prebiva-lstva kakor tudi ljudstvu Tržaškega ozemlja: kakor hitro pa je bil u-krpek italijanske vlade takšen, da je predvideval vsaj majhno izboljša-nje položaja italijanskega ljudstva in je tukajšnje prebivalstvo zahteva-lo, da bi se ta ukrep uveljavil tudi na našem ozemlju, se je vo-jaška uprava "spomnila", da je tu-kaž Tržaško ozemlje in da je torej zaradi tega nemogoče uveljaviti italijanskih odredb in ukrepov.

Uspelo gostovanje tržaških košarkarjev v Ljubljani

LJUBLJANA, 26. — Na povabilo ljubljanskega Zelenižarja so gosto-vali večerj in danes tukaj košar-kaški Tomažič iz Trsta, kjer so odigrali dve tekmi proti moštvu slovenskega prvaka v košarki SSD Zelenižarja.

Kakor je bilo pričakovati, so v obeh srečanjih zmagovali Tržačani, ki so pokazali visoko kvaliteto igranja. Gostje so se predvsem odliko-vali v obvladovanju žoge, kakor tudi v svojevrsnem načinu igranja, s ka-terim so nadkrili domačine. Naj-boljšo igro v moštvu Trsta sta po-košala Micol in Verita, ki sta bila obenem tudi najbolj uspešna v svo-jem moštvu.

Kakor smo izvedeli, bodo gostje ponovili svoj obisk v Ljubljani sre-di januarja, ko bodo nastopili proti moštvu Enotnosti, ki je trenutno v do-bri formi.

Sedaj pa še nekaj besed o doma-čih igralcih. Zelenižar s svojo igro v obeh tekmah ni povsem zadovoljil gledalcev. Igralci so posebno v pr-vem polčasu obeh tekem igrali zelo raztrgano, nervozno ter brez siste-ma, kar je imelo za posledico vsi-jevanje rezultata s strani gostov. Ta-ko so na primer vodili Tržačani v drugi tekmi že s 8:3, kakor so igrar-či Zelenižarja s pošteno igrano igr-znili rezultat. Upajmo, da bosta tudi poraza koristno vprašala na igralce Zelenižarja.

Tekmi sta se končali takole: v soboto je zmagal Tomažič s rezul-tatom 35:26 (22:12), v nedeljo pa z rezultatom 40:23 (21:8).

V obeh tekmah so nastopili: Tomažič: Verita (24), Co. azz (18), Micol (14), Licanini (7), Mikeloz-z (7), Forza (2), Zella, Sanbi, Zelenižar: Amon (20), Vozelj (17), Fegus (5), Deu (3), Miler (2), Remic (1), Dvoržak, Brdnik, Kržič. Sodila sta Kosec in Erbežnik.

Dinamo-Helsingborg 3:1 (2:1)

ZAGREB, 26. — Danes je bila na grški v Maksimiru pred 12.000 gledalci odigrana prijateljska med-narodna nogometna tekma med švedskim moštvom "Helsingborg" in domačim "Dinamom". Tekma se je končala z zasluženim zmago Dina-ma s rezultatom 3:1 (2:1).

To je že peti poraz enega naj-

Uspela božičnica na Proseku-Kontovelu

Pretekli petek popoldne so naše žene pripravile prosekim in kontovskimi otrokom v proseški dvo-rani božičnico, ki je imela izreden uspeh. Udeležilo se je veliko

Čitajte in širite Primorski dnevnik!

Število mater in obdarovanih je bi-lo 240 otrok. Izreden uspeh je do-živel tudi program, ki ga je izpol-nilo lutkovno gledališče s prav posebnim uspehom, dalje pevski zbor in pa deklamacija Jadranke Cibiceve. Obdarovana sta bila tudi dva partizanska invalida.

Danes odločitev glede generala Eposita

Danes bo kasalsko sodišče iz-reklo sodbu glede priziva, ki sta ga proti sodbi izrednega porotnega so-dišča vložila general Eposito in po-kovnik Firillo. Priziv je sodišče obravnavalo že v četrtek, vendar je bil izrek sodbe odložen do dan-es, ker da je zadeva precej za-motana. Eposito zastopa odvetnik Poilucci, pokrovnik pa odvetnik Kezich.

Boj influenci

Sedajhje vreme je najboljši pogoj za prehlad, naohod in za influenco z vsemi svojimi posledicami. Zato je potrebno, da vemo vsaj nekaj osnovnih navetov, ki so potrebni za uspešno boj proti influenci.

Da je influenza nalezljiva bole-zen je vemo. Povzročitelj te bolezni so še neznani bacili. Te bacile izloča bolnik najtežje s kašljanjem in kihanjem. Bolezenske klice naj-dejmo tudi na vseh predmetih, ki pridejo v dotik z bolnikom. To so: perilo, brisače, robec, jedilni pribor, kozarci itd. Prav iz teh razlo-gov moramo vedeti v čem obstoji boj proti širjenju te bolezni. Pri pranju perila in umivanju posode, ki je bila v dotiku z bolnikom, mo-ramo uporabljati vedno vročo vo-do in sodo. Se bolje je, če rabimo pri razkuževanju 2 tretjini lizoleve raztopine. Tlak, kjer se giba bolnik, moramo obristi s mokro krpo, te-ko da ne vzdiguje mo prahu, v ka-terem so lahko pomešane bolezens-ke klice. Ker je bolezen nalezljiva, ni priporočljivo, da obiskuje-mo javne lokale, kjer se lahko ose-be, ki so že okužene, in se vid-nih znakov bolezni, ker se pri njih bolezen še ni razvila.

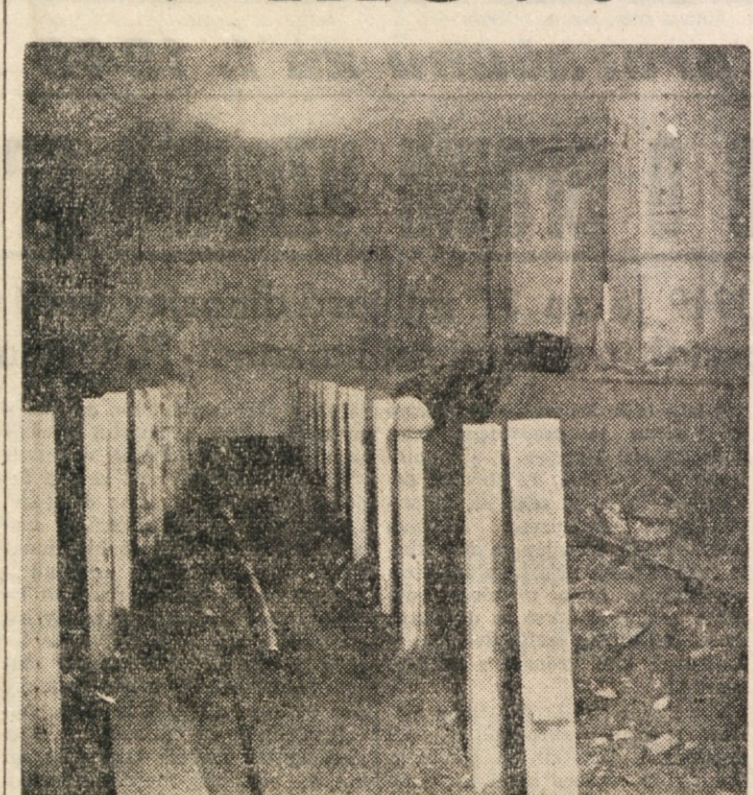
Inkubacijska doba traja od 19 ur do največ 4 dni. Bolezenski znaki so znani: vročina, bolnika trese mraz, bolečine v hrbtu in se pose-bej v križu. Včasih pa je moč bo-lezni šibkejša in se pojavi samo v obliki prehlada. V primeru bolezni je najbolje, če takoj pokličemo zdravnika. Bolnik pa mora ležati v postelji v topljem prostoru.

Ognej v občinski palači

Proti pol tretji uri jutraj so ču-vaj v občinski palači opazili ognje-ne zublje, ki so izhajali iz stolpa. Na telefonski poziv so gasilci ta-koj prihiteli z vsem potrebnim o-rođjem. Po dvurnem delu je bil ognej pogasjen. Ognej je uničil o-krog 60 m strehe in podstrešje prav nad ekonomatom. Poleg tega sta bila uničena še dva prostora in sicer soba in shramba, kjer je po-zar nastal. V glavnem škoda ni bog ve kako velika.

Kmalu po kosilu pa so gasilci morali še enkrat priti na občno. Iz ožganih tramov se je še malo kadilo. Nekaj curkov vode je od-pravilo še to nevarnost.

Zakaj spreminjajo dvorano v Vicolu Ospedale 23 v hlev?

Prejšnji teden so iz dvorane v Vicolu Ospedale 23 začeli odnati pod in začeli tla cementirati. Pravijo, da bodo dvorano spremenili v hlev za prašiče.

Omenjena dvorana je bila zgrajena leta 1946 na mestu, kjer je bilo prej nekakšno skladišče; zgradilo jo je demokratično prealstvo Škorkije s prostovoljnimi delci. Leta 1947 je bila obnovljena, opešana, prizidan je bil tudi prostor za predso in za občutja. V dvorani so imeli svoje sestance in prireditve prosvetni društvi "Vojka Smuca" in "Magajna" in vse masovne organizacije.

Po čigavi zaslugi in s čigavim odobrenjem se sedaj ta dvorana spreminja v hlev, se upravičeno sprašuje demokratke Škorkije, pred-vsem pa tisti, ki so za njeno zgraditev prispevali s prostovoljnimi delom?

Železniški promet v Trstu

V tednu od 6. do 12. t. m. je pri-spelo 1300 vagonov z 16.587 tonami blaga ter je bilo odpremljenih 1363 vagonov s 27.552 tonami blaga. Glede na izvor odn. namembo se razdeli sledeče:

država	vag.	ton.	vag.	ton.
Avstrija	505	6838	964	13005
Jugoslavija	289	3329	107	1208
Italija	325	3209	385	4899
CSR	149	2170	360	5401
STO	22	326	13	195
Madžarska	5	64	20	295
Švica	3	10	13	238
Francija	2	4	1	11

Blagovna struktura (v metriskih tonah): rude in kovine dovoz 4344, odvoz 8374; moka in žito 24 — 9809; druga živila 2522 — 3593; volna in bombaž 51 — 804; stroji 194 — 29; premog 179 — 2598; les 4992 — 264; razno blago 4181 — 2104.

V naslednjem tednu od 13. do 19. decembra je prišlo 1616 vagonov z 23.993 ton blaga in odpreljalo 1616 vagonov z 22.275 tonami, in sicer:

država	vag.	ton.	vag.	ton.
Avstrija	805	14097	406	6922
Jugoslavija	319	4308	151	1620
Italija	341	2793	442	5361
CSR	124	1647	489	6625
STO	19	383	27	356
Madžarska	4	34	21	174
Švica	3	24	10	1177
Francija	1	7	—	—

Struktura prometa (v metriskih tonah): rude in kovine dovoz 12142, odvoz 9557; žito in moka 0 — 1295; druga živila 1893 — 2189; volna in bombaž 27 — 423; stroji 74 — 17; premog 252 — 3239; les 4089 — 1976; razno blago 4011 — 3779.

Poskus samomora

19-letnega Henrika L. so večerj zjutraj prepeljali v glavno bolnišni-co na kirurški oddelk. Zdravstve-no stanje madeniča je precej slabo zaradi zastupitve, tako da ne mo-re niti govoriti. Po pripovedovanju sestre, ki ga je spremlila v bolnišni-co, je fant zaradi nesrečne ljubosti skušal vzeti slovo s tega sveta, in je zato zaužil neke tablete.

Lonjski dogodki pred sodiščem

Danes se bo nadaljevala pred vsim vojaškim sodiščem razprava proti Vidaličevim pretepecem, ki so se odlikovali s svojim divjanjem v Lonjuju 29. novembra t. l. Tedaj so namreč vdrl v prostore kulturne krožka in s tem dosegli, to, da mislijo sedaj gospodje z mestne ob-sine izgnati krožek iz stavbe.

RADIO

7.30. Koledar. 7.35. Jutranja glas-ba. 7.45. Poročila. 11.30. Simfonija na antologijo. 12.00. Novi svet. 12.10. Operetna glasba. 12.45. Poročila. 13.00. Pesmi in plesi jugoslo-vanskih narodov. 13.30. Pester kon-cert solistne glasbe. 14.00. Poročila. 14.15. Dnevni predel svetov-ne glasbe. 17.30. Plesna glasba. 18.00. Vaški kvintet. 18.30. Iz Bre-thovnovih komičnih skladb. 19.00. Človek in priroda. 19.10. Igra saksofonist Dražil Srečko (prenos iz Ljubljane). 19.30. Orkester Lavalie. 19.45. Poročila. 20.00. Poljeofant. 20.15. Krasna. 20.15. Cesar Franči-Simončič. 20.30. Iz domne knjižne polje. 20.45. Angleške božične pesmi. 21.00. Idealni zakon — Izvajajo člani Slovenskega na-rodnega gledališča. 21.30. Lohka glasba. 22.00. Gerschwin: Koncert za klavir in orkester. 22.30.

ROLEDAR

Torek 28. decembra
Nedolžni otroci
Sonce vzhaja ob 7.45, zahaja ob 16.25. Polnočnega dneva 8.43.
Luna vzhaja ob 6.06, zahaja ob 14.26.
Jutri sredi 29. decembra
Tomaž, Voljan

KINO

ROSETTI, 16: «Fra Diavolo», O. Hardy, S. Laurel.
EXCELSIOR, 16: «Skofova žena», L. Young, G. Grant.
FENICE, 16: «Dobrodošel tujec», Bing Crosby.
FILODRAMMATICO, 16: «Petje puš-čev», Dennis Morgan.
IDEALI, 16: «Krvava arena», R. Montalban.
ALABARDA, 16: «Esseški grof», E. Flynn, O. De Havilland.
IMPERO, 16: «V senci Kremlja».
GARIBALDI, 16: «Zena podnevi», T. Power, L. Darnel.
VIALE, 16: «Teshoba preteklosti», M. Lindsay.
MASSIMO, 16: «Esseški grof», E. Flynn.
NOVO CINE, 16: «Tihotapci», R. Brazzi.
ITALIA, 16: «Esseški grof», E. Flynn.
MARCONI, 16: «Dve ceklizi iz mor-ja», Johnson.
ARMONIA, 16: «Junak ceste», Maca-rio.
AZZURRO, 16: «Tropska tragedija», C. Bennet.
BELVEDERE, 16: «Strah v operi», Nelson Eddy.
KINO OB MORJU, 16: «Po stopinjah živila», dokumentarni sovjetski film.
ODEON, 16: «Tropska tragedija», C. Bennet.
ADUA, 16: «Skritosti jungles», Cooper.
KINO V SKEDNJU, Danes: «Srčno iskre», R. Joung.
SAVONA, 16: «Velika jeza», J. Halls.
RADIO, 16: «Knjiga džungle», Sabu.
VITTORIA, 16: «Saludos amigos», G. Raft.

Gregorčičev koledar 1949 izšel

Koledar se dobi v vseh knjigarnah v Trstu, pri Stoki v ul. Milano, v knjigarni Fortunato na Trgu nove-ga Sv. Antona.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 25, 26 in 27. decembra 1948 se je v Trstu rodilo 16 otrok, umrlo je 28 oseb, porok pa je bilo 16.
Civilne poroke: trgovce Schenck Otto L. in uradnika Mazzi Marija, me-hanik Bortoluzzi Mari in delavca Lo, renzuti Luciano, agent civilne polici-e je Vascotto Karlo in gospodinja Bisanji Fabiola, agent civilne polici-e Lapel Rihard in gospodinja Danieli Stefanija, livar Godina Josip in urad-nika Prali Camilla, šofer Locota Peter in gospodinja Zarchigna Marija, de-lavca Cospelevina Gregorio in gospo-dinja Robetta Italija, mehanik Pernic Anton in gospodinja Ferenzi Josipina, klepar Birta Jordan in gospodinja Točesko Gemma.
Umrlj so: 65-letni Bardiani Achil-le, 53-letna Spongia Marija, por. Et-tore, 34-letna Chiaruttini Marija, 79-letna Bujaletti Ivanka, por. Favoni, 68-letni Tence Lorenc, 58-letni Denageli Guido, 82-letna Iensa Helena, vd. Fa-blancić, 44-letni Santini Bortolomeo, 46-letni Giudici Gaetano, 47-letni Zuc-ca Filiberto, 78-letna Pucker Erme-linda, vd. Villi, 83-letna Trampuš Te-resa, vd. Rindić, 79-letni Guardì Ar-angelio, 28-letna Izidosa Emma, 70-letna Parisi Vincenco, vd. Leotta, 58-letni Mazzoni Viktor, 70-letna Sava Valerija, vd. Bros, 85-letna Mosetti Amalia, 46-letna Hrovatin Antonija, por. Tauszi, 63-letni Parri Guido, 73-letni Vidi Cesare, 62-letni Sartori Ma-riji, 60-letni Valencić Jakob, 78-letna Rastana Gelciana, wd. Bertali, 28-letna Ambrosi Irene, 71-letni Zwitler Va-lerin, 40-letni Treputti Raffaele, 71-letni D'Agostini Peter.

Tržaška borza

Zlato šterling 9300, papirnati šter-ling 1800, dolar (teleg.) 670, dolar 655, švicarski frank 165, 100 francoskih frankov 140, avstrijski šiling 17.

„Vedež“

SPOSNI ŽEPNI KOLEDAR ZA LETO 1949 je izšel. DOBITE GA V KNJIGARNI ŠTOKA, UL. MILANO kjer lahko kupite tudi

Mesečni koledar 1949

ter noveletne razglednice in vizitke

ZAHVALA

Ob izgubi moje ljubne žene, hčerke in snaha

Marjuče Aumanič roj. Ivančič

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti, posebno pa primariju dr. Račušcu gospodini Pohorcu, sestram mariborske bolnice, upravi tornice du-šika v Rušah, upravi sindikalne podružnice ter vsem name-ščencem in pevcem. Onemem se zahvaljujem Tržačanom dr. Masseri, Guidu Mikoliču, družini Konić in ostalim.

Ruše, Trst, Split 28. decembra 1948.

Zaljubljeni mož TONKO in imenu ostalega sorodstva.

GORIŠKI DNEVNIK

Težak finančni položaj goriske občine

Nekaj številk iz poročila prejšnje občinske uprave — Letošnji izdatki so predvideni na 300 milijonov, dohodki pa na 30 milijonov lir

Prejšnja občinska uprava v Gori-ici, ki so jo z županom dr. Stec-hino na čelu postavili še Anglo-američani iz leta 1945 in je upra-vljala našo občino tudi po priklju-čitvi k Italiji vse do 13. novembra letos, ko je predala svoje posle no-voizvoljenemu občinskemu svetu, je podala prejšnji teden posebno poročilo o svojem triletnem delo-vanju.

Poročilo začneja z dobo od sep-tembra 1945, ko je moral okrajni odbor, ki je upravljal občino od osvoboditve dalje, prepustiti upra-vo novemu organizmu, ki je bil eksponent anglo-ameriške VU. Se-veda ne pozabi omenjati, da je bilo zmešavanje Jugoslovanov (in s tem misli poročilo seveda tudi goriske Slovence op. ured.) nena-raven poseg v stvari in dogodek naše hise. Ta naša hila naj bi bilo italijanstvo Gorice in iz tega izvi-rajajo pravica, da smejo upravljati njene posle izključno Italijani, pa čeprav so celo s Sicilije. Po tem umovanju bi imeli ti slednji menda vse pravice, vmešavati se v upravo goriske občine, kakor na goriški Sloveni.

Poročilo pravi nadalje, da je imel ta občinski svet vsega skupaj 180 sej in je odobril v česu svoje po-slovanja 1786 raznih ukrepov. Potem opisuje delovanje posamez-nih odskov občinske uprave in na-vešča kot prvega finančni odsek. Ta navaja za leto 1945 v zaključ-

nem bilančnem računu naslednje številke:
Dohodki (med katere pa je tre-ba všteti 28 milijonov podpore, ki jo je prejela občina za to leto) so znašali 93.232.765 lir, izdatki pa 93.333.539. Tako je znašal primanj-lijaz za to leto ali prav za prav za zadnje tri mesece od prevzema uprave nekaj nad 100 tisoč lir.

Za naslednje leto 1946 pravi bi-lančni račun, da so znašali dohodki skoro 193 milijonov lir. Seveda je treba tudi tukaj odšteti 105 milio-nov podpore, ki jo je prejela obči-na za to leto. Pasiva so dosegla skoro 193 milijonov in primanj-lijaz se je v tem letu vključ visoki podpiri dvignili na 2 milijona in 300 tisoč lir.

V letu 1947 so brla občinske ak-tivne 431 milijonov, od teh je bilo 204 milijone podpore in pasiva prav tako 431 milijonov. Primanj-lijaz je bil tokrat skoro en milijon lir in to kljub visoki letni podpiri.

Poročilo navaja dalje, da so iz-datki stalno naraščali zaradi: nagle-ga in neprestanega dvigovanja cen. Zato navaja, da so tudi za tekoče leto predvidevali, da bo občina potrebovala okrog 300 milijonov lir. Za pokritje teh stroškov je predvidena državna podpora vsaj 200 milijonov lir, kar pa ne bo zadostovalo, ker težko gospodarsko stanje mesta ne dopušča, da bi z izrednimi davki dopolnili primanj-lijaz 100 milijonov lir. Zato je

Iz Benečije nam pišejo

Kdomosi odgovornost

za nesrečo, ki se je pripetila poleti v Tersi dolini.

Iz Tera smo prejeli naslednji dopis:

Dne 24. julija letos je prišlo do žalostne nesreče, ki je povzročila smrt sestre Battola, 4-letne Ivanke in 7-letne Marije, iz Tera. Deklici sta izstaknili v grmovju na senoži-ročno gredico, ki jima je med igran-jem eksplodirala v rokah. Starej, ša Marija je ostala pri tem na me-stu mrtva, malajša pa je zaradi te-žkih poškodb izdihnila še isti večer v videmski bolnici.

Odgovornost za nesrečo bi mora-lo nositi poveljstvo 76 polka ita-lijske vojske, ki je imel na tem ozemlju orožne vaje, in zaradi ma-lomarnega čiščenja pustil na tere-ku po vajah ostanke nevarnega o-rožja. Toda omenjeno poveljstvo odklanja vsako odgovornost, češ da sta se dekletki ponesrečila z gra-nato ameriškega izvora, da italijske granate sploh ne morejo po-vzročiti takih poškodb itd. Vse okoliš-čine pa kažejo, da taki izgovori ne morejo priti v poštev, ker Ame-ričani tudi sploh niso imeli orožnih vaj na skladišču municije, kakor je dokazano, da italijske granate ti, pa »Bredas lahko povzročijo take in še hujše okrodb, zlasti ako eksplu-dirajo človeku v rokah.

S takimi in podobnimi trditvami si hočejo vojaške oblasti umiti ro-ke in vreči krivdo na oblasti, ki ne obstajajo in končno onemogočiti ne-srečnim staršem kakršno koli po-dpora ali odškodnino. Toda naše raz-iskavanje bo šlo za tem, da se za-veda o javni in nesrečni družini prizna odškodnina, ki ji vsekakor pripada.

Smučarski tečaj

Slovensko plansko društvo v Gorici sporoča, da se smučarski tečaj, ki je bil dolocen za dni od 26. decembra 1948 do 1. januarja 1949 na Ukvarski planini, odgo-di zaradi neugodnih snežnih razmer na dobo od 2. do vključno 9. ja-nuarja 1949.

S takimi in podobnimi trditvami si hočejo vojaške oblasti umiti ro-ke in vreči krivdo na oblasti, ki ne obstajajo in končno onemogočiti ne-srečnim staršem kakršno koli po-dpora ali odškodnino. Toda naše raz-iskavanje bo šlo za tem, da se za-veda o javni in nesrečni družini prizna odškodnina, ki ji vsekakor pripada.

KINO

VERDI, 17: «Nov program».
VITTORIA, 17: «Okoli z dvema Ame-ricanoma», W. Bendig.
CENTRALE, 17: «Začne obzorje», Klennford.
MODERNO, 17: «Nekaznovani zločin», A. Scheridan in R. Kommings.
EDEN, 17: «Nov program».